

CZY MOJE DZIECKO JEST W SPEKTRUM AUTYZMU?
SPRAWDŹ SAMODZIELNIE PIERWSZE NIEPOKOJĄCE OBJAWY.

O autorce

Ewa Bensch-Smagala

Jestem psychologiem dziecięcym, oligofrenopedagogiem, diagnostą i terapeutą. Większość mojej pracy zawodowej i naukowej skupia się na dzieciach – zaczynając od pomocy w codziennej nauce, przez wsparcie psychologiczne po diagnozę i terapię. Przygotowałam dla Was – rodziców, opiekunów i nauczycieli – krótki poradnik dotyczący opisu zachowań i rozpoznawania symptomów spektrum autyzmu. Chciałabym, aby ten materiał trafił do rąk wszystkich osób potrzebujących informacji i wyjaśnienia niektórych zawiłych terminów związanych z ASD.

Znajdziecie tutaj listę kryteriów diagnostycznych, ale również opisy zachowań dzieci, które zaczerpnęłam z własnego doświadczenia terapeuty i diagnosty. Stworzyłam także listę pytań kontrolnych – nie stanowi ona narzędzia diagnozy – ma być pomocą dla rodziców, którzy chcieliby sprawdzić, czy zachowania obserwowane u dziecka mogą być niepokojące.

W razie pytań służę pomocą.

Ewa Bensch-Smagala

Recenzje

Poradnik dla rodziców jest świetnym pomysłem dla rodziców, którzy są dopiero na początku drogi. Rodzice czują, że z ich dziecko nie rozwija się prawidłowo. Szukają. Uważam, że taka broszurka powinna pomóc tym rodzicom, którzy mają w sobie niepokój co dalej robić. Rozpoznanie we wczesnym etapie zaburzenia pozwala na szybszą reakcję specjalistów i profesjonalną terapię. Mam nadzieję, że ten informator pomoże rodzicom w ocenie sytuacji. Świetna robota pani Ewy Bensch, która jest diagnostą i terapeutą i opisuje to od strony specjalisty. Myślę, że po tym poradniku pojawi się dla Rodziców druga część z krokami, co po diagnozie. Będziemy czekać.

Beata Ignaczewska

Dyrektor Centrum Terapii Behawioralnej, superwizor PLTB

W życiu każdego rodzica, moim też, następują chwile wątpliwości, czy rozwój jego dziecka przebiega prawidłowo. Szukamy wtedy pomocy m.in. w Internecie. Wszystkim, którzy chcą odpowiedzi na trudne do wyrażenia pytania, bo o autyzm trudno jest przecież pytać, polecam poradnik stworzony przez Ewę Bensch-Smagalę. W przystępny sposób pomaga nazwać pewne zjawiska, przypisać je do kategorii. A co najważniejsze - daje rodzicom narzędzia, które pozwolą odkrywać więcej i więcej, bo ta podróż, oparta na trosce, nigdy się nie skończy.

Natalia Nieciąg-Inglot

Nauczyciel, terapeuta, socjolog. Mama chtopca z Zespołem Aspergera

Moment kiedy dziecko trafia do placówki edukacyjnej jest dla dziecka momentem przełomowym. Często zdarza się, że dopiero w zetknięciu z grupą rówieśniczą pewne cechy nabierają wyrazistości. Bywa, że to nauczyciel jako pierwszy zauważa specyficzne zainteresowania i zachowania dziecka. Jest to bardzo ważny moment, gdyż od jego reakcji i sposobu przekazania rodzicowi swoich obaw zależy dalszy proces diagnozowania i terapii. Wiedza i wskazówki zawarte w tym poradniku mogą posłużyć weryfikacji spostrzeżeń zarówno rodzica jak i nauczyciela oraz pomogą ukierunkować dalsze działania w celu potwierdzenia lub wykluczenia całościowych zaburzeń rozwojowych.

Patrycja Sznura

Dyrektor Przedszkola nr 16 Integracyjnego w Chorzowie, pedagogii specjalny, terapeuta PLTB

Patronat merytoryczny

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA
SZKOŁA HANDLOWA
im. Wojciecha Korfańtego w Katowicach

Autyzm – co to oznacza?

- Autyzm nie jest chorobą, tylko zaburzeniem. Oznacza to nieprawidłowy rozwój widoczny przede wszystkim w obszarze interakcji społecznych i komunikacji.
- Autyzmu nie można „wyleczyć”. Istnieją jednak bardzo skuteczne metody terapii, dzięki którym możemy rozwinąć umiejętności dziecka i pomóc w codziennym funkcjonowaniu
- Autyzm diagnozuje się na podstawie obserwacji zachowania – nie istnieje jak dotąd żaden test biologiczny, który mógłby stwierdzić obecność ASD.
- Osoby ze spektrum autyzmu wbrew powszechnej opinii, bardzo często potrzebują kontaktów społecznych. Mają trudności z nawiązaniem znajomości, dlatego często po nieudanych próbach „uciekają” w izolację.
- Dzieci z ASD nie są agresywne. Często nie znają innych sposobów na to, aby okazać lęk, złość czy frustrację. Ich krzyk lub inne trudne zachowania są komunikatem dla nas.
- Tzw. „zdolności wysepkowe” – czyli ponadprzeciętne umiejętności dotyczą bardzo niewielkiej grupy osób z ASD. Często jednak dzieci ze spektrum wykazują zdolności w pewnym kierunku; np. są uzdolnione artystycznie lub matematycznie.
- U osób z ASD bardzo często występują zaburzenia integracji sensorycznej. Oznacza to nadwrażliwość lub obniżoną wrażliwość na pewne bodźce (np. dotyk, światło, dźwięk).

Sprawdź, czy rozpoznasz pierwsze objawy

Czy zachowanie Twojego dziecka wydaje Ci się niepokojące?

Czy zachowanie Twojego dziecka wydaje Ci się niepokojące? Możesz skonsultować swoje obawy z osobami z najbliższego otoczenia dziecka – nauczycielem, wychowawcą lub pedagogiem. To najczęściej są osoby pierwszego kontaktu, które dzięki swojej wiedzy i doświadczeniu pomogą wyjaśnić wątpliwości. W tym poradniku prezentujemy Wam treści związane z rozpoznaniem podstawowych zachowań, które są charakterystyczne dla dziecka ze spektrum autyzmu.

Czym jest autyzm?

Spektrum autyzmu opisywane jest według kryteriów WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) oraz APA (Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne). W Polsce głównie postępujemy się kryteriami WHO, na podstawie Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (ICD). Obecnie obowiązuje wersja ICD-10.

Według **ICD-10** zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD) to: nieprawidłowy lub upośledzony rozwój, wyraźnie widoczny przed 3. rokiem życia, powinien wystąpić w co najmniej jednym z obszarów:

1. Rozumienie i ekspresja językowa używana w społecznym porozumiewaniu się
2. Rozwój wybiórczego przywiązania społecznego lub wzajemnych kontaktów społecznych.
3. Funkcjonalna lub symboliczna zabawa.

WYKORZYSTAJ NASZĄ LISTĘ PYTAŃ DO SAMODZIELNEJ OCENY
NIEPOKOJĄCYCH OBJAWÓW DZIECKA!

Aby zdiagnozować autyzm, powinno wystąpić **co najmniej 6 objawów** spośród wymienionych poniżej punktach **1, 2, 3**, przy czym **co najmniej dwa z punktu 1** i **co najmniej po jednym z punktu 2 i 3**:

1. Jakościowe nieprawidłowości wzajemnych relacji społecznych przejawione w co najmniej dwóch z następujących obszarów:

- a) Niedostateczne wykorzystanie kontaktu wzrokowego
- b) Niedostateczny (odpowiednio do wieku umysłowego i mimo licznych okazji) rozwój związków rówieśniczych
- c) Brak odwzajemniania społeczno-emocjonalnego
- d) Brak spontanicznej potrzeby dzielenia z innymi osobami

2. Jakościowe nieprawidłowości w porozumiewaniu się przejawiające się w co najmniej jednym z następujących obszarów:

- a) Opóźnienie lub zupełny brak języka mówionego, które nie wiążą się z próbą kompensowania
- b) Względny niedostatek inicjatywy i wytrwałości w podejmowaniu wymiany konwersacyjnej
- c) Stereotypowe i powtarzające się osobliwe wykorzystywanie słów lub wyrażen
- d) Brak spontanicznej różnorodności zabawy w udawanie („na niby”) lub zabawy naśladowującej role społeczne

3. Ograniczone powtarzające się i stereotypowe wzorce zachowania, zainteresowań i aktywności przejawiające się w co najmniej jednym z następujących obszarów:

- a) Pochłonięcie jednym lub licznymi stereotypowymi zachowaniami o nieprawidłowej treści lub zogniskowaniu,
- b) Wyrażanie kompulsywnego przywiązania do specyficznych, нефunkcyjnych czynności rutynowych i rytualizowanych.
- c) Stereotypowe i powtarzające się manieryzmy ruchowe, obejmujące albo stukanie lub kręcenie palcami, albo złożone ruchy całego ciała.
- d) Koncentracja na cząstkowych lub нефunkcyjnych właściwościach przedmiotów służących do zabawy (jak zapach, odczucie powierzchni lub powodowanego hałasu czy wibracji).

PAMIĘTAJ, ŻE NAWET WYSTĄPIENIE WSZYSTKICH OBJAWÓW, NIE MUSI OZNACZAĆ AUTYZMU.
MÓZG CZŁOWIEKA JEST BARDZO SKOMPLIKOWANY. ŻADEN KWESTIONARIUSZ NIE ZASTĄPI SPOTKANIA
ZE SPECJALISTĄ ORAZ RZETELNYCH BADAŃ NP. ZA POMOCĄ PROTOKOŁU ADOS-2.

W spektrum autyzmu – jakie zachowania mogą Cię zaniepokoić?

Przygotowaliśmy dla Ciebie kilka przykładów konkretnych zachowań, które są charakterystyczne dla osób z ASD. Pamiętaj, że to tylko kilka przykładów – dla uzyskania pełnej konsultacji a następnie diagnozy, powinnaś skontaktować się ze specjalistą – psychiatrą, psychologiem dziecięcym lub innym ekspertem z obszaru autyzmu.

- **Dziecko lubi bawić się zabawkami w specyficzny sposób** – np. układa wszystkie klocki, autka i lalki w rzędzie, według swojego wybranego klucza.
- **Dziecko przejawia dużą trudność w dostosowaniu się do nowego miejsca** – wykazuje duże przyzwyczajenie do rytuałów (np. wybiera zawsze ten sam kubek, ten sam fotel lub prosi ciągle o czytanie tej samej bajki).
- **Dziecko odwzorowuje głosy ze swojej ulubionej bajki lub gry.** Tym sposobem komunikuje się z otoczeniem, np. kiedy zakończy jeść śniadanie, lub chce iść do swojego pokoju. Mogą to być wyrażenia typu: „jesteś gotów”, „well done”, „gratulacje”.
- **Dziecko wykazuje duże zainteresowanie wibrującymi przedmiotami** – np. wpatruje się w bęben pralki, bawi się ciągle tzw. „bączkiem”, lub samodzielnie wprowadza się w ruch, kręcąc się w kółko.
- **Dziecko wykazuje dużą wrażliwość (lub odwrotnie – brak wrażliwości) na określone dźwięki, kolory lub smaki.** Np. zawsze wychwytuje dźwięk jadącego wozu strażackiego, nie lubi jeść zielonych potraw itp.
- **Dziecko bawi się samodzielnie i sprawia wrażenie całkowicie pochłoniętego czynnością** – nie reaguje na imię.
- **Dziecko żywo interesuje się jednym wąskim zagadnieniem** – np. samolotami lub odbiornikami radiowymi. Rozmawia głównie na ten temat, nierzadko w sposób narzucający się.
- **Dziecko nie rozumie kontekstu rozmowy, puenty żartów** – wykazuje dużą dosłowność pojęć. Np. kiedy usłyszy: „rzuc na to okiem” nie rozumie pojęcia i czynności, które powinno wykonać.
- **Bardzo często mowa nie rozwija się prawidłowo.** Charakterystycznym objawem jest m.in. opóźnienie mowy (ok 3-4 roku życia). W opóźnieniu mowy nie towarzyszą inne sposoby komunikacji. Dziecko nie podejmuje prób kontaktu np. za pomocą gestów.
- **W kryteriach diagnostycznych znajdziemy opis:** mowa idiosynkratyczna – czyli mowa swoista. Oznacza to, że dziecko powtarza często wybrane sformułowania, używa „dziwacznego” np. nadto ozdobnego słownictwa
- **Dziecko nie dzieli się tym, co aktualnie robi lub widzi** – nie pokazuje najbliższej rodzinie swojego rysunku, nie wskazuje palcem na przechodzącego obok psa itp.

Pamiętaj! Zachowania spektrum autyzmu nie zawsze są czytelne. Statystycznie częściej wykrywamy ASD u chłopców, niż u dziewczynek. Wynika to między innymi z „maskowania” niektórych zachowań. Dzieci mogą np. śmiać się z dowcipów ponieważ czują, że powinny naśladować innych. Jednak zapytane o szczegóły – nie są w stanie wytłumaczyć puenty.

Często nie zauważamy trudności, ponieważ dziecko nawiązuje relacje, przebywa w grupie. Są to jednak pozorne więzi, dziecko ostatecznie nie tworzy bliskich związków i przyjaźni, nie wykazuje zaufania

Diagnoza – do kogo możesz udać się na konsultację?

Diagnoza spektrum autyzmu jest trudna i czasochłonna. Pamiętaj, aby zawsze skonsultować się z kilkoma specjalistami i wykorzystać różne metody obserwacji dziecka. Przygotowaliśmy dla Ciebie propozycję ścieżki, jaką możesz zrealizować aby rzetelnie zbadać swoje dziecko.

ZESPÓŁ WYCHOWAWCZY

Jeśli niepokoją Cię nietypowe zachowania dziecka, swoje pierwsze kroki możesz skierować do zespołu wychowawczego w przedszkolu lub szkole (często znajdziesz tam psychologów, pedagogów i terapeutów).

Zapytaj, czy na tle grupy zachowania Twojego dziecka są nietypowe.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Wybierz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną lub specjalistyczną placówkę zajmującą się diagnozą dzieci z różnego rodzaju trudnościami. Pamiętaj jednak, że nie każda placówka specjalizuje się w diagnozie dzieci ze spektrum autyzmu.

W takiej sytuacji możesz zasięgnąć wstępnych konsultacji w Poradni, gdzie psycholog dziecięcy wskaże Ci placówki, zajmujące się tą specjalistyczną diagnozą i terapią.

W poradni wykonuje się najczęściej ogólnorozwojowe badania pedagogiczne i pomiar inteligencji np. testem WAIS (Skala Inteligencji Wechslera) lub SB-5 (Skala Inteligencji Stanforda-Bineta).

PSYCHIATRA DZIECIĘCY

Po konsultacji możesz udać się od razu do Psychiatry dziecięcego, który wystawia diagnozę na podstawie posiadanej dokumentacji medycznej, wywiadu z rodzicami i obserwacji dziecka. Jeśli psychiatra zaleci dodatkowe badania (które zawsze zwiększą wiarygodność i rzetelność diagnozy), czeka Cię jeszcze kilka dodatkowych etapów.

BADANIE ADOS-2

Dodatkowo możesz wykonać badanie testem ADOS-2 – jest to międzynarodowe, wystandaryzowane narzędzie, które bada wszystkie obszary zachowania dziecka. Jest dostępne w Polsce w specjalistycznych placówkach. Takie badanie i późniejszy raport, który otrzymuje rodzic – jest dokumentem, na którym może bazować psychiatra wydający diagnozę.

ZESPÓŁ ORZEKAJĄCY

Na samym końcu – wszystkie wyniki badań przekazywane są do zespołu orzekającego – najczęściej są to dwie osoby; pedagog specjalny i psycholog dziecięcy. Przeprowadzają wywiad z rodzicami i obserwację dziecka.

Na tej podstawie wydawane jest orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

INNI SPECJALIŚCI

Następnie możesz skonsultować się z dodatkowymi specjalistami, zaleconymi przez Poradnię, np.: logopeda, pediatra, neurolog.

Samodzielna ocena – test zachowań dziecka w spektrum autyzmu

Na każde pytanie spróbuj odpowiedzieć „Tak” lub „Nie” weź pod uwagę zwyczajowe zachowania dziecka – tzn. w jaki sposób najczęściej się zachowuje. Staraj się unikać oceny jednego zachowania, wyrwanego z kontekstu. Pamiętaj, niniejszy test nie jest narzędziem diagnostycznym – stanowi formę pierwszej pomocy w identyfikowaniu niepokojących zachowań.

Zaznacz jeśli odpowiedź to „TAK”

- 1. Moje dziecko nie przepada za zmianą harmonogramu dnia, nie lubi kiedy wprowadzamy zmiany na ostatnią chwilę
- 2. Moje dziecko często używa podkładanego głosu, np. z gry komputerowej lub z bajki
- 3. Moje dziecko unika kontaktu wzrokowego mimo tego że wie, iż jest to ważny element w interakcjach społecznych
- 4. Często, kiedy śmiejemy się z dowcipów lub filmów, dziecko nie potrafi wyjaśnić puenty żartu
- 5. Moje dziecko lubi przykrywać się kilkoma kocami/kotdrami i lubi, kiedy mocno je przytulam
- 6. Moje dziecko nie lubi specyficznego rodzaju światła – np. migających świetlówek w marketach
- 7. Zdarza się, że dziecko używa nadmiernie dojrzałego, literackiego języka
- 8. Moje dziecko czasem sprawia wrażenie, jakby było „w innym świecie” – zawiesza uwagę i pozostawia niewzruszony wyraz twarzy
- 9. Moje dziecko wyjątkowo dobrze radzi sobie w zadaniach na spostrzegawczość – np. w wyszukiwaniu różnic lub drobnych elementów
- 10. Moje dziecko bardzo lubi zabawy, które wymagają wyobraźni przestrzennej – świetnie konstruuje lego lub budowle z innych klocków
- 11. Często mam wrażenie że moje dziecko mnie nie słyszy, nie reaguje kiedy wołam je po imieniu
- 12. Moje dziecko często przerywa wypowiedzi innych i kontynuuje zupełnie inny wątek rozmowy, czasem sprawia wrażenie jakby nie potrzebowało słuchaczy
- 13. Moje dziecko bardzo często zapomina informacji, które usłyszało lub przeczytało przed chwilą – sprawia wrażenie, jakby zupełnie nie słuchało
- 14. Moje dziecko sprawia wrażenie niezgrabności – czasem potyka się np. o biurko lub osoby przechodzące obok
- 15. Obserwuję u dziecka specyficzne ruchy rękami; np. częste pocieranie o spodnie, wachanie rąk, trzepotanie palcami na wysokości oczu
- 16. Moje dziecko często porusza się na palcach
- 17. Moje dziecko często komentuje na głos wygląd innych osób, nie odczuwa, że niektóre słowa mogą być dotkliwie lub zostaną odebrane jako złośliwe
- 18. Odnoszę wrażenie, że moje dziecko nie rozumie niektórych idiomów (specyfiki języka) np. „ręka rękę myje”, „piąte koło u wozu” itp.

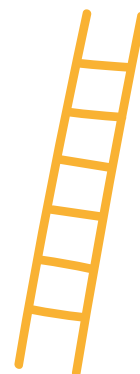
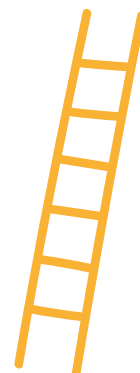
dalszy ciąg pytań na następnej stronie

Samodzielna ocena – test zachowań dziecka w spektrum autyzmu

Na każde pytanie spróbuj odpowiedzieć „Tak” lub „Nie” weź pod uwagę zwyczajowe zachowania dziecka – tzn. w jaki sposób najczęściej się zachowuje. Staraj się unikać oceny jednego zachowania, wyrwanego z kontekstu. Pamiętaj, niniejszy test nie jest narzędziem diagnostycznym – stanowi formę pierwszej pomocy w identyfikowaniu niepokojących zachowań.

Zaznacz jeśli odpowiedź to „TAK”

- 19.** Moje dziecko nie bawi się w grupie rówieśników. Najczęściej przebywa z boku, przygląda się i przysłuchuje.
- 20.** Moje dziecko ma świetną pamięć do liczb i faktów, bez problemu zapamiętuje rozkład jazdy autobusów, godziny emisji filmów w TV lub numery tablic rejestracyjnych
- 21.** W grach planszowych dziecko ma dużą trudność w utrzymaniu kolejki – zawsze chce brać udział w pierwszej kolejności
- 22.** Często nie potrafię ocenić źródła złości mojego dziecka. Mam wrażenie, że wybuchy emocji nie mają powiązania z żadną wcześniejszą sytuacją
- 23.** Moje dziecko zaczęło mówić później, niż jego rówieśnicy – ok 3-4 roku życia
- 24.** Mam wrażenie, że dziecko wykorzystuje zabawki w specyficzny sposób – nie bawi się zgodnie z przeznaczeniem, tylko układa je według wielkości, koloru itp.
- 25.** Moje dziecko nie potrafi bawić się w „udawanie” np. zabawę w dom, sklep, mechanika. Nie wykorzystuje prostych przedmiotów np. gałęzi lub kamieni do tego, żeby stworzyć scenkę np. łowienia ryb czy zakupów w sklepie.
- 26.** Często zdarza się, że dziecko w kółko powtarza zasłyszane gdzieś słowa (zwroty) i wykorzystuje je w różnych sytuacjach, nie zawsze pasujących do kontekstu
- 27.** Moje dziecko ma trudność w pisaniu wypracowań (tzw. „laniu wody”), jego wypowiedzi najczęściej są krótkie i treściwe, bez zbędnych opowieści (poza jego zainteresowaniami)
- 28.** Dziecko nie reaguje na hałasy (nie wzdryga się), ale jest wyczułone na niektóre dźwięki: np. wychwytuje dźwięk jadącego pociągu lub inny specyficzny dźwięk.
- 29.** Dziecko najczęściej nie okazuje żywiołowych uczuć – np. przy jedzeniu ulubionych lodów nie pokazuje zadowolenia. Czasem miałam/miałem wrażenie że tłumi uczucia, ponieważ z reguły ma nieznaczną mimikę twarzy.
- 30.** Odnoszę wrażenie, że mimo wiedzy na temat zasad moje dziecko ich nie przestrzega; np. zwraca się do osób dorosłych po imieniu, nie mówi „dzień dobry” kiedy wchodzi do pomieszczenia itp.

Możesz przeprowadzić bardziej precyzyjną diagnozę za pomocą różnych metod. Najczęściej takie ukierunkowane badania wykonują wyspecjalizowane placówki, gabinety psychologiczne i wybrane poradnie.

ADOS-2 i ADI-R

Na świecie nazywane „złotym standardem diagnozy autyzmu”. Jest to protokół obserwacji, który według jasnych i przejrzystych kryteriów ocenia zachowania dziecka. Dzięki temu diagnosta może z większą precyzją zaobserwować niepokojące objawy.

PEP-3-PL

Badanie polega na wykonywaniu różnych zadań (w tym wiele z nich związana jest z zabawą, np. puszczanie baniek). Metoda sprawdza poziom funkcjonowania dziecka w różnych obszarach, np. komunikacja werbalna i niewerbalna, motoryka. Dzięki temu łatwiej i bardziej efektywnie możemy ustalić cele późniejszej terapii.

M-CHAT-R

Narzędzie przeznaczone do badania dzieci w wieku: 16 – 30 miesięcy. Dostępne jest bezpłatnie online, jest to wstępna ocena ryzyka wystąpienia zaburzeń ze spektrum autyzmu. Dzięki szczegółowym pytaniom pozwala na wstępną ocenę rozwoju dziecka.

ASRS

Kwestionariusz, który wychwytuje trudności typowe dla dziecka ze spektrum. Weryfikuje między innymi problemy w zakresie umiejętności komunikacyjnych, deficyty uwagi, trudności w kontaktach z rówieśnikami i z dorosłymi. Badanie jest krótkie, trwa ok 15 minut.

SACS-R

Narzędzie umożliwia wczesne wykrycie symptomów (już od 7 miesiąca życia). Jest to jedno z badań przesiewowych – to oznacza, że SACS-R ma na celu głównie wyłonienie dzieci z wczesnymi oznakami zaburzeń komunikacji i interakcji społecznych.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Każde z powyższych narzędzi jest elementem wspierającym cały proces diagnozy. Żadne z powyższych testów nie stanowi również ostatecznego głosu. Dokumentację, którą skompletujesz dzięki tym badaniom, postuży specjalistom z zespołu interdyscyplinarnego do bardziej precyzyjnego opisu trudności Twojego dziecka, pomoże zaplanować terapię oraz da Ci większą pewność, że diagnoza została przeprowadzona rzetelnie i obiektywnie.

Pamiętaj! Jeśli masz dodatkowe pytania lub wątpliwości – skontaktuj się z nami. Chętnie odpowiemy na Twoje pytania, doradzimy i podpowiemy jakie kroki podjąć aby uzyskać wiarygodną diagnozę dziecka.

www.luckymind.pl

 796 044 614

 e.bensz@luckymind.pl